

BRABANTS GOUD

DE GEELDERS • HET DOMMELDAL • DE BEERZE

Om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren, verwerft ARK Rewilding Nederland gronden in Het Groene Woud. Dat doen we in het kader van het natuurrealisatieproject Brabants Goud in Het Groene Woud. Per 1 september 2024 beschikten we over ruim 455 hectare grond. De ARK-methode: we verwerven gronden, zorgen voor de natuurinrichting en het tijdelijk beheer ervan. Een van onze meest recente Brabants Goud-aankopen is een gebied aan de Dommel in Sint-Michielsgestel (Ruimel).

VAN STUDIE NAAR BOEK

WESPENDIEVEN IN HET GROENE WOOD

Het boek 'Wespendieven van Het Groene Woud en het Kempen-Broek' rolt op dit moment van de persen. Het is het resultaat van drie jaar onderzoek naar de aanwezigheid en leefwijze van deze bijzondere roofvogel in de Brabantse en Limburgse bossen. In het boek is prachtig beeldmateriaal opgenomen, van haarscherpe wespendieffoto's van Dirk Eijkemans tot unieke beelden van wildcamera's die nesten vastlegden. In november a.s. vindt de officiële boekpresentatie plaats.

DIERVRIENDELIJK BEHEREN

ARK SCHENKT WBE AKOESTISCHE WILDREDDERS

Sinds 9 juli jl. heeft de Wildbeheereenheid (WBE) Midden-Brabant de beschikking over vijf akoestische wildredders. ARK Rewilding Nederland stelde ze aan deze WBE beschikbaar om maaislachtoffers te voorkomen tijdens het maaiseizoen.

Een akoestische wildredder is een alarm dat op maaimachines van agrariërs en loonwerkers wordt gemonteerd. Zodra zij aan de slag gaan op een perceel, zendt het alarm een geluid uit dat dieren wegjaagt die zich op dat moment in de buurt bevinden. Daarmee redt het apparaatje flink wat levens van bijvoorbeeld reeën en hazen. De overhandiging op 9 juli vond plaats op een weiland ter hoogte van Hulst 20 in Sint-Oedenrode. Agrariër Wim Jennissen, die ermee gaat werken, testte er meteen eentje uit.

Van links naar rechts: ARK-programmaleider Ger van den Oetelaar, voorzitter Ger van Hout (WBE Midden-Brabant), secretaris Toon van der Heijden (WBE Sint-Hubertus), Twan van der Heijden (WBE Sint-Hubertus), Wim Jennissen (lokale agrariër) en penningmeester Toon Coppens (Vereniging Het Ree regio Brabant).
 FOTO: WIM VERHOEVEN (WBE SINT-HUBERTUS)

Op dit moment worden in het gebied van WBE Midden-Brabant (Sint-Oedenrode) en collega-Wildbeheereenheid Sint-Hubertus (Schijndel) in totaal 23 akoestische wildredders ingezet tijdens het maaiseizoen. Deze bestrijken samen een oppervlakte van 3.500 hectare.

BIJZONDERE WAARNEMING

DE GLIMWORM

Komt-ie eigenlijk nog voor in De Geelders? Of is de glimworm hier verleden tijd...? Jan Zandbergen en Jeanne van den Boom weten sinds 6 juli 2024 het antwoord: de soort is er nog! Ze vonden die dag een groot exemplaar aan de Hoevedreef in Kasteren.

Glimwormen staan ook bekend als 'vuurvliegjes'. Ze zijn familie van de kever en komen op veel verschillende plekken voor zoals in wegbermen, tuinen en bossen. Voorwaarde voor hun leefgebied: het moet er vochtig genoeg zijn.

LICHTSIGNALEN

Bijzonder aan glimwormen is dat ze een geelgroenig licht produceren. Dit proces heet 'bioluminescentie'. Hierbij spelen speciale organen in het achterlijf, het enzym luciferase en (oxidatie van) het pigment luciferine een hoofdrol. Gecombineerd met een laag lichtproducerende cellen en een laagje kristallen(!) is het glimwormlijfje wonderbaarlijk genoeg in staat om licht te geven. Volwassen exemplaren gebruiken het licht om elkaar op te sporen tijdens de voortplanting. Hier zit hem meteen ook de kwetsbaarheid van de soort: in onze bewoonde omgeving is het 's nachts vaak te licht waardoor het glimwormen niet lukt een partner te vinden.

*Lichtgevende glimworm, op 6 juli 2024
aangetroffen in De Geelders. • JAN ZANDBERGEN*

BIJ DE ACHTERDEUR

WESPENDIEF IN KASTERENSE TUIN

Nu het half september is, zijn de wespendienven uit Nederland vertrokken en op weg naar Afrika. Daarmee laten ze een wesp-arme zomer achter waarin het erg moeilijk voor ze moet zijn geweest hun jongen groot te brengen.

Hopelijk hebben de wespennraten die ze vonden wel genoeg eiwitrijke wespennarven opgeleverd. Deze raten zijn voor wespendienven van levensbelang. Uit het onderzoek naar wespendienven in onder meer Het Groene Woud weten we dat ze hiervoor op talrijke plaatsen wespennesten uitgraven. Zelfs als die zich op een paar meter van een achterdeur van een

Het uitgegraven wespennest (met rechts ervan de raten) in de Kasterense achtertuin.

GER VAN DEN OETELAAR

woning bevinden. Dat bleek ruim twee maanden geleden het geval op Kasteren bij Liempde. Hier besloot een wespendienf een nest in de achtertuin te ontdoen van de eiwitrijke wespennarven. De wespennarven? Die keerden na het bezoekje van de wespendienf terug om hun grotendeels geplunderde nest te repareren. Na het tweede bezoek van de wespendienf hielden ze daarmee op.

DE NAAM ‘BOBBENAGEL’

OVER LISDODDES EN BLOEDZUIGERS

Vandaag de dag is de Bobbenagelseweg (vlakbij Olland/ Sint-Oedenrode) voor mensen uit de omgeving een welbekende straatnaam. Maar wat is de achtergrond van dat toch wel typische ‘Bobbenagel’?

Het korte antwoord: dat naamsdeel heeft alles te maken met lisdoddes en bloedzuigers.

‘BOBBE’ EN ‘NEGEL’

Om te begrijpen hoe dat zit, scheppen de historische omgeving en oud woordgebruik enige verduidelijking. Zo stonden er eeuwen geleden twee hoeves aan de Dommel in Sint-Oedenrode: de Grooten Bobbenagel en de Cleinen Bobbenagel. ‘Bobbe’ (of ‘Bobbekop’) is een oude naam voor de aar van lisdoddes. Ietsje naar het westen, op de grens

De medicinale bloedzuiger.

WIKIMEDIA COMMONS

met Liempde, lag de ‘egel-’ of ‘negelsgrave’. Die naam was afgeleid van ‘echel’, een oude Nederlandse benaming voor bloedzuiger. Daarmee kunnen we concluderen dat de naam ‘Bobbenagel’ de beschrijvingen voor lisdodde en bloedzuiger combineert. Kees Margry maakte ARK er onlangs op attent dat bloedzuigers in Duitsland nog steeds Egel of Blutegel heten.

MEDICINALE BLOEDZUIGER

Met de zogenoemde ‘Blutegel’ wordt bijvoorbeeld de grote – en zeer zeldzame – medicinale bloedzuiger bedoeld. Die kennen we ook in Nederland. Deze kan tot wel vijftien centimeter lang worden en is daarmee Nederlands grootste bloedzuiger-variant. Medicinale bloedzuigers hebben een donkergroene rug met zes roodgele lengtestrepen die worden onderbroken door zwarte vlekjes. Volwassen medicinale bloedzuigers leven van het bloed van allerlei dieren.

LAKENS, STROOP EN LAMPEN

NACHTVLINDEREN IN DE GEELDERS

Ze namen maar liefst 92 verschillende nachtvlindersoorten waar, de nachtvlinderploeg die zich op 17 augustus jl. tussen 20.45 en 01.30 uur in De Geelders posteerde om het 'vlinderlijke' nachtleven te inventariseren. De avond was een initiatief van de ARK Young Rewilders en vond met medewerking van Dirk Eijkemans en Gerrit Ketelaars plaats op het ARK Young Rewilders-perceel aan de Geelderseweg. Ook vlinderdeskundige Joep Steur was erbij; hij maakte een waarnemingenlijst.

Nachtvlinderavond in De Geelders, samen met de ARK Young Rewilders. • DIRK EIJKEMANS

Twee witte lakens, stroop, een paar felle lampen en een schemerige zomeravond die transformeerde in een aarde-donkere nacht. Dat waren dé ingrediënten die uiteindelijk 92 soorten nachtvlinders aantrokken. De meeste exemplaren zagen de inventariseerders maar één of twee keer. De zwarte c-uil kwam echter zes keer voorbij. ARK Young Rewilder Amber van der Linden blikt op LinkedIn terug op een tópavond. 'Wat hebben we toffe soorten gezien!' schrijft ze op het sociale netwerk. 'De hoogtepunten waren toch wel de populierpijlstaart en het rode weeskind, maar zelf ben ik zeker ook groot fan van de meer algemene soorten zoals de appeltak, de zilveren groenuil en het klein beertje.' (...) 'De hoop is natuurlijk dat zowel de diversiteit aan soorten als het aantal individuen toeneemt naarmate het perceel verwildert.' [Lees hier Ambers hele verslag.](#)

Rode kornoelje. • SAXIGRAFA/JAN VAN DER STRAATEN

TYPISCHE LEEMBOSSOORTEN

RODE KORNOELJE EN WILDE KARDINAALSMUTS

De Nederlandse leembossen zijn schatkamers van biodiversiteit. Je vindt er bijzondere en soms zeldzame flora en fauna die het verdienen om gekoesterd te worden. Zo groeien in Het Groene Woud deze twee typische leembossoorten: de rode kornoelje en de wilde kardinaalsmuts.

RODE KORNOELJE

Rode kornoelje, een typische beekdal'bewoner', is vroeger waarschijnlijk vrij algemeen geweest. Nu behoort ze tot de bedreigde struiksoorten in Noord-Brabant. Met slechts vijf waarnemingen in 2010 is ze ook in Het Groene Woud opvallend zeldzaam. Om daar verandering in te brengen, plant ARK autochtone exemplaren in de leembossen zodat ze zich daar kunnen ontwikkelen.

OVER DE RODE KORNOELJE:

- Is afkomstig uit Oost-Europa en Noord-Azië;
- Kan tot vier meter hoog worden;
- Heeft rode takken en gaafrandige bladeren die aan de onderzijde wit-/grijsachtig zijn;
- Heeft witte bloemschermen met later witte of blauwzwarte bessen waar vogels dol op zijn.

DE WILDE KARDINAALSMUTS

In de oude bossen en hagen in Het Groene Woud groeien inheemse exemplaren van de wilde kardinaalsmuts. Deze soort is een echte bewoner van de beekdalen in het Dommelgebied. Hier en daar staan er nog oude, grote struiken met witgestreepte stammen tot drie of vier meter hoog. Toch springt de struik niet heel erg in het oog. Alleen in de herfst valt ze erg op als de fel gekleurde, rode vruchten met de contrastrijke oranje zaden in beeld komen. Deze worden gegeten door dieren. Wilde kardinaalsmuts is in 2010 op zo'n vijftien plaatsen aangetroffen, de meeste groeien op Heerenbeek. De oorspronkelijke populatie wordt bedreigd door de aanplant van niet-autochtone kardinaalsmutsen.

OVER DE WILDE KARDINAALSMUTS:

- Plant zich gemakkelijk ongeslachtelijk voort door de enorme takkenwolken die wortel schieten waar ze de grond raken;
- De nectar van de bloemen heeft een grote aantrekkingskracht op grote aantallen korttongige vliegen en kevertjes;
- Midden in het groeiseizoen kunnen er zeer grote aanvallen van stippelmotten plaatsvinden.

Wilde kardinaalsmuts.
SAXIGRAFA/JAN VAN DER STRAATEN

Marijke Abrahams in een bloemrijke berm langs de Dommel in Liempde.

ONMISBARE VRIJWILLIGERS

MARIJKE ABRAHAMS

Ze is al veertig jaar vrijwilliger bij IVN in Best: Marijke Abrahams (73). Die werkzaamheden combineert ze nu met een hele reeks andere vrijwilligersfuncties in Het Groene Woud. “Waar ik best trots op ben? De populierenweide die in buurtschap De Vleut in Best is gerealiseerd. Dat is echt zo’n project waaraan je ziet dat daar úren noeste arbeid in zit door vrijwilligers en anderen.”

Voor IVN is ze al jaren in de weer met het samenstellen van wandelroutes. Ook zit ze in de plantenwerkgroep, is ze natuurgids en was ze trekker van allerlei projecten. De populierenweide in Best is er daar eentje van en bovendien afkomstig uit haar eigen koker. “In het kader van 200 jaar Best in 2019 konden inwoners ideeën aandragen. Om het populierenlandschap in stand te houden, bedacht ik die weide. Ik schreef B&W een brief met het idee en de gemeente heeft het project gefinancierd. Het is nu een aantal jaren na de opening. Er grazen koeien tussen de bomen en er ligt een kikkerpoel. Prachtig! Écht iets van deze streek.”

NATUURBRUG HET GROENE WOUD

Marijke was een kleine twintig jaar geleden ook betrokken bij de realisatie van de natuurbrug Het Groene Woud over de A2. “We hebben drie jaar lang diersporen geïnventariseerd om de noodzaak van de brug te onderstrepen. Uiteindelijk is hier ook het edelhert uitgezet die dankzij de brug verschillende natuurgebieden kan bereiken.” Met niet-aflatende energie springt ze vandaag de dag nog steeds in de bres voor de natuur. Zoals tijdens inspraakavonden van de gemeente Best als er plannen rondgaan waarbij ‘groen’ verdrongen lijkt te worden door ‘stenen’. “Best is aan het verstedelijken, het groen staat hier zwaar onder druk”, vertelt ze. “Ik blijf dat onder de aandacht brengen van politiek en ambtenarij.”

OMMETJE

Haar groene hart is gaan kloppen toen ze nog klein was. “We woonden in Vught, vlakbij de Vughtse Heide en natuurgebied De Gement. Elke zondag maakten we daar met het hele gezin een ommetje. Dan wees mijn vader ons op alle vogeltjes. En spelen deden we er ook. De natuur hoorde erbij.” Toch lag haar toekomst in eerste instantie op een ander vlak. “Ik ben afgestudeerd als klinisch-chemisch analiste, maar koos uiteindelijk toch voor de ecologie. Helaas was daar veertig jaar geleden geen droog brood in te verdienen. Ik heb daardoor in mijn werkzame leven vooral gewerkt als beleidsmedewerker op het gebied van milieu, landbouw en ruimtelijke ordening.”

BESTUURSFUNCTIES

Door de kennis en ervaring die ze daar opdeed, bekleedt ze nu vrijwillige bestuursfuncties in onder meer het Landschapsfonds Het Groene Woud en de gemeentelijke klankbordgroep Groen in Best. Ook is ze lid van de Lokale Actiegroep (LAG) van LEADER in Het Groene Woud. “In dat kader adviseer ik jonge mensen die via LEADER hun woonomgeving willen vergroenen, inclusief educatieve component. De ideeën die ze hebben, juich ik van harte toe. Vooral educatie is zó belangrijk, zeker ook voor de jeugd. Ik sta er soms versteld van hoe weinig mensen over hun eigen omgeving weten.” Als het aan Marijke ligt, gaat ze voorlopig door met al haar vrijwilligerswerk. “Maar wel op een tempo dat past bij de natuur, want we gaan al zo haastig door het leven. Eigenlijk is dat hartstikke zonde.”

STERKE SAMENWERKING

LEADER-GEBIED HET GROENE WOOD

LEADER is van start in Het Groene Woud! Dat betekent dat Europa heel wat euro's klaar heeft liggen voor goede ideeën van inwoners, bedrijven en organisaties om dit gebied krachtig en vitaal te houden. ARK en Stichting Landschap Het Groene Woud hebben samen al een eerste stap gezet: de hectares die wij in de afgelopen jaren omvormden tot nieuwe natuur dragen bij aan de eigenheid van de dorpen en kernen in dit gebied. En dat is precies waar het bij LEADER om te doen is.

BRABANTS GOUD

NIEUWSBRIEF 43 - SEPTEMBER 2024

LEADER gaat over toekomstbestendige landelijke gebieden in heel Europa. Kansrijke regio's kunnen hierbij aanspraak maken op subsidies om projecten te financieren die de natuur versterken, de culturele eigenheid onderstrepen, erfgoed koesteren en bedrijvigheid aanjagen zodat die blijft floreren. Hierbij doet 'Europa' vooral een beroep op inwoners en organisaties om zelf met goede ideeën te komen deze aspecten met elkaar te integreren. In de Midden-Brabantse regio is Stichting Landschap het Groene Woud er om initiatiefnemers hierbij te begeleiden en te ondersteunen.

LANDSCHAPPELIJKE IDENTITEIT

"We stimuleren de inwoners van dorpen en kernen om de eigen omgeving groen en gezond te maken, met behoud van de eigen identiteit, het vertrouwde landschap en het erfgoed", vertelt Jeroen Naaijens, voorzitter van Stichting Landschap Het Groene Woud. "Samen met ARK gaven we daar in de afgelopen jaren al een aanzet toe: die vele honderden hectares nieuwe natuur van ARK helpen bijvoorbeeld gigantisch om de landschappelijke identiteit van dit gebied te benadrukken. Wij combineren dat met onze stichting met het optuigen van projecten die daarmee in verband staan. Zo vullen we elkaar aan, maken we elkaar sterker. Er zijn bijvoorbeeld al 'zaadjes geplant' om werk te maken van natuurinclusieve landbouw en landbouwinclusieve natuur in en om dorpen heen." Hij benadrukt dat dit niet zonder de inbreng van gedreven inwoners en (lokale) bedrijven kan. "Met hun creativiteit en ideeën komen we écht verder. Zeker nu de LEADER-subsidie de weg 'van pril idee naar uitvoerbaar project' kan financieren. We hebben inmiddels al veel belangstellenden een handje op weg geholpen. Ik ben ervan overtuigd dat deze trein vol goede LEADER-ideeën voorlopig op volle kracht blijft rijden." Meer weten? Lees [hier](#) over Het Groene Woud als LEADER-gebied.

100 JAAR KAMPINA

NASLAGWERK NU VERKRIJGBAAR

Het is dit jaar honderd jaar geleden dat Natuurmonumenten het eerste deel van de Kampina aankocht. Deze mijlpaal in natuurbescherming wordt uitgebreid gevierd, onder meer met de uitgave van het jubileumboek 'Kampina, geschiedenis en bescherming van een natuurmonument'. Het rijk geïllustreerde full colour boek is nu verkrijgbaar bij [Uitgeverij Pictures Publishers](#). Meer weten over het eeuwfeest van de Kampina? [Klik hier](#).

Op deze haarscherpe foto van een viltros op Velder zijn de naamgevende structuren (vilt) goed te zien. • BERT VERVOORT

VELDER EN HEERENBEEK

VOORTGANG BESCHERMENDE MAATREGELEN

Met een quickscan zijn in de afgelopen periode op de grens van Velder en Heerenbeek de autochtone bomen en struiken in kaart gebracht die hier groeien. Dit gebeurde op initiatief van Natuurwerkgroep Liempde en Stichting Natuurprojecten Liempde.

Samen met de familie Van Boeckel (eigenaar Velder) en Brabants Landschap (eigenaar Heerenbeek) willen ze hier een rustgebied annex aandachts- en beschermingsgebied realiseren voor zeldzame autochtone bomen en struiken. Deze missie ondersteunen we van harte, omdat ook ARK zich hard maakt voor de ontwikkeling van oorspronkelijke leembossen die de tand des tijds kunnen doorstaan. In het project worden de activiteiten gebaseerd op de leembosseninventarisatie uit 2010

BRABANTS GOUD

NIEUWSBRIEF 43 - SEPTEMBER 2024

van Bert Maes. Deze onderzoeker is ook bij de uitvoering van het huidige project betrokken, samen met Lodewijk van Kemenade. Stichting Landschap Het Groene Woud en de gemeenten Oirschot en Boxtel zorgen voor de nodige ondersteuning.

CONCRETE ADVIEZEN

Bij de quickscan zijn de oostelijke bospercelen aan weerszijden van de oude grenswal van Heerenbeek-Velder doorlopen. Daarnaast zijn enkele verspreide groeiplaatsen onder de loep genomen vanwege de bijzondere en zeldzame soorten die er groeien. Denk aan fladderiepen, zoete kersen, ratel-populieren, viltrosen, verschillende soorten meidoorn en hazelaar. Ook zijn lanen van fijnspar en Amerikaanse eik bekeken. De quickscan leverde concrete adviezen op over beschermende maatregelen en de uitvoeringswerkzaamheden die daarvoor nodig zijn.

MEER LICHT, MEER ROZENBOTTELS

Eén van de beschermende maatregelen die Natuurwerkgroep Liempde al trof, is het vrijzetten van viltrosen op de Velderswal. Na een paar uur hard werken op 23 juli 2024 krijgen de struiken hier nu meer licht. Daardoor wordt het gemakkelijker voor ze om rozenbottels en zaden te produceren. De vrijwilligers hebben die dag ook esdoorns geringd en omgetrokken, enerzijds om te zorgen voor dood hout dat het bodem- en ander leven ten goede komt, anderzijds om vreemde esdoorns te laten verdwijnen die te veel overheersen op deze bijzondere locatie.

Vrijwilligers van Natuurwerkgroep Liempde in de weer met de bescherming van esdoorns.

KAREL VOETS

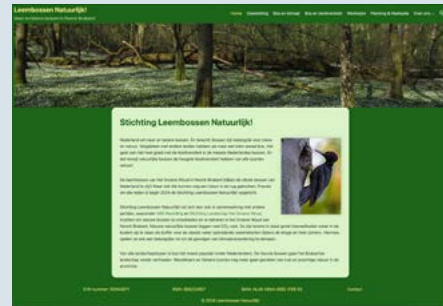

Ger van den Oetelaar.

EERVOLLE ONDERSCHIEDING

GER VAN DEN OETELAAR ONTVANGT
 BRABANT BOKAAL 2024

ARK-projectleider Ger van den Oetelaar ontvangt de Brabant Bokaal 2024! Het Cultuurfonds Noord-Brabant reikt deze onderscheiding elk jaar uit aan personen en vrijwilligers die zich op meer dan bijzondere wijze inzetten voor natuur, cultuur en erfgoed in de provincie.

LEEMBOSSENNATUURLIJK.NL IS LIVE!

De gloednieuwe website van Stichting Leembossen Natuurlijk staat online. Op www.leembossennatuurlijk.nl lees je alles over de stichting zelf en welke inspanningen ze levert om Brabantse leembossen en hun unieke biodiversiteit te realiseren, te ontwikkelen en te behouden.

Bij ARK weten we als geen ander hoe Ger zich volhardend en pragmatisch vastbijt in alles wat de natuur ten goede komt. Zo drukt hij al sinds 2019 zijn stempel op ons leembossen-rewildingsprogramma in Het Groene Woud. Ook als publicist en vrijwilliger is hij al decennialang bij talrijke initiatieven betrokken om het Brabantse natuur- en cultuurlandschap te ontwikkelen en te beschermen. Ina Adema, commissaris van de Koning en voorzitter van het Cultuurfonds Noord-Brabant, reikt de Brabant Bokaal op maandag 14 oktober 2024 aan Ger uit in het Noordbrabants Museum in 's-Hertogenbosch.

VRAGEN STAAT VRIJ!

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, het Dommelberaad en het Beerzeberaad. Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar ARK-projectleider Ger van den Oetelaar: ger.vandenoetelaar@ark.eu. Inmiddels ontvangen meer dan 1.420 geïnteresseerden de nieuwsbrief direct in hun mailbox en wordt hij in vele netwerken verspreid. Heeft u deze nieuwsbrief via-via ontvangen en wilt u deze voortaan rechtstreeks van ARK toegestuurd krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief Brabants Goud'. Wilt u zich afmelden? Dat kan eveneens via info@ark.eu onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief Brabants Goud'.

GEELDERSBERAAD: Provincie Noord-Brabant, Groen Ontwikkefonds Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Waterschap De Dommel, ZLTO, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid, Marggraff Stichting, Harry Suilen Advies en ARK Rewilding Nederland.

DOMMELBERAAD: Provincie Noord-Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Son en Breugel, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Harry Suilen Advies, Rentmeesters Meijs en Van Soest en ARK Rewilding Nederland.

BEERZEBERAAD: Natuurmonumenten, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, gemeente Oirschot, Meijs Rentmeesterskantoor en ARK Rewilding Nederland.